

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ὁ Ἐφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἀνδρ. Ξυγγόπουλος μετέβη εἰς Λακωνίαν, ἔνθα ἐμελέτησε τὰς τοιχογραφίας τῆς Ἀγ. Σοφίας Μονεμβασίας, τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Χρῦσαφας, τῆς Παλαιᾶς Μονῆς Ἀγ. Τεσσαράκοντα, τῆς Παλιοπαναγιάς καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ Ταυγέτου Μονῶν Ζερμπίτσας καὶ Γόλας. Ἐπίσης κατήρτισε τὸν κατάλογον τῶν κειμηλίων τῆς Νέας Μονῆς Ἀγ. Τεσσαράκοντα καὶ Μονῆς Ζερμπίτσας.

Τὸν παρελθόντα δ' Ὀκτώβριον συνέχισεν ἐν Θήβαις, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐκεῖ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων κ. Χρ. Καρούζου, τὴν ἀνασκαφὴν τῶν ἐν τῇ πλατείᾳ πρὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἀνευρεθέντων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τειχῶν, ἅτινα ἐξηκριθῶθη ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν ὀχρωματικὸν περίβολον τοῦ κάστρου Saint Omer, τοῦ ὁποίου λείψανον εἶναι ὁ εἰσέτι διασφζόμενος ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Μουσείου ἱσχυρὸς Φραγκικὸς πύργος.

Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐστρεφώθησαν διὰ τοῦ καλλιτέχνου κ. Κ. Ρούμπου αἱ καλῶς σφζόμεναι τοιχογραφίαι τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Ὀρφανῶν, τμήμα τῆς τοιχογραφίας τῆς Ἰταπαν-τῆς, ἐπὶ τοῦ δ. τοίχου, ἔναντι τοῦ νδ. κίονος τῆς Παναγίας τῶν Χαλκίων καὶ ἐξεσφαλίσθη ἀπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὁ πρωτοβυζαντινὸς μοναδικὸς τάφος μετὰ τὰς πλήρως σφζομένας τοιχογραφίας του. Πρὸς τοῦτοις ἐκαθαρίσθη μέρος τῶν τοιχογραφιῶν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἰδίᾳ τῆς β. στοᾶς, καὶ ἀπεκαλύφθησαν νέαι καλαὶ τοιχογραφίαι τῶν χρόνων τῶν Παλαιολόγων ἐντὸς τῶν τοίχων τοῦ κυρίως ναοῦ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.

Ἀνοιγομένων θεμελίων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑγνατίας καὶ παρὰ τὴν στοᾶν Χορτιάτη, ἀνευρέθησαν θεμέλια ἐκκλησίας διατηρουμένης λείψανα τοιχογραφιῶν ἐκ σταυρῶν ἀνευ παραστάσεων ἀναγομένων, ἴσως, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. Αὐτόθι εὐρέθησαν καὶ πολλοὶ τάφοι, νομίσματα, ἀγγεῖα καὶ διάφορα γλυπτὰ διακοσμητικὰ.

Ἀρξαμένων δ' ἐργασιῶν πρὸς ἐπείγουσαν ἐπισκευὴν ἐπικινδύνου ρήγματος τῆς Παναγίας τῶν Χαλκίων, ἀπεκαλύφθησαν πολλὰ μέρος τῆς ἀρχικῆς ἀρχιτεκτονικῆς μορφῆς τῆς ἐκκλησίας, ἰδίᾳ τῆς ν. πλευρᾶς καὶ ἐντὸς ἀξιολογώταται τοιχογραφίαι σύγχρονοι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ὑπάρχει ἐλπὶς αἱ ἐκτελούμεναι ἐπισκευαὶ δαπάνῃ τῆς κτηματικῆς ὁμάδος ὑπὸ τοῦ Σχεδίου πόλεως Θεσσαλονίκης καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Δ. Εὐαγγελίδου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀρχικὴν τῆς μορφήν.

Εἰδήσεις ἐκ Θεσσαλίας.

Ἐν τῇ ἀρτισυστάτῃ Μουσείῳ Ἀγυῖας ὁ ἐπιμελητὴς Βυζ. ἀρχαιοτήτων Θεσσαλίας κ. Ν. Γιαννόπουλος ἐκόμισε κατὰ τὸ 1932 μεταξὺ ἄλλων ἀρχαίων λίθων ἐνεπιγράφων καὶ γλυ-

πτῶν καὶ στήλην εὐμεγέθη, τετράπλευρον μετ' ἑμμέτρου Βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς, ἣν καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἀναμνηστικῇ τόμῳ τοῦ ἀειμνήστου Σπ. Π. Λάμπρου (σελ. 199-204).

Ἐν τῇ 8ῃ στίχῳ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀναφέρεται ἡ Βυζαντινὴ πόλις Βεσαίνης, γνωστὴ ὡς ἔδρα ἐπισκοπῆς ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Λαρίσης ἀπὸ τοῦ 9 μ. Χ. αἰῶνος. Καὶ ἦτο μὲν γνωστὴ ἡ Ἐπισκοπὴ Βεσαίνης καὶ κατὰ τὸν 14. αἰῶνα, ποῦ ὅμως ἡ πόλις Βεσαίνη ἔκειτο ἦτο ἄγνωστον. Μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν ὅμως τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς, ἐδεδαιώθη πλέον διὰ αὐτὴν ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀγυαῖας, καὶ δὴ, κατὰ τὸν Σεδασμ. Μητροπολ. Δημητριάδος κ. Γερμανόν εἰς τὸ χωρίον Δέσσιανη, τὸ μίαν ὥραν ἐντεῦθεν τῆς Ἀγυαῖας καίμενον.

Περὶ Βεσαίνης ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Γιαννόπουλος θὰ πραγματευθῇ εἰς προσεχῇ τόμον τῆς Ἐπετηρίδος.

Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1933 ὁ ἐν Χόρτῳ κ. Πολύδωρος Τσοῦγκος, ἀνορύξας ἐν τῇ οἰκῷ-πέδῳ του θεμέλια πρὸς οἰκοδομὴν οἰκίας, ἀνεκάλυψεν ἐρείπια παλαιοχριστιανικῆς Βασιλικῆς, ἰδίᾳ τοῦ αἵθριου, τοίχους, οὓς κατέστρεψε, πληθύν ὁπτῶν τετραγώνων πλίνθων παλαιοχριστιανικῶν (0,30×0,30×0,04) ἐκ τῶν τόξων πιθανῶς, βάσιν τετράγωνον κίονος λευκοῦ μαρμάρου ταθραυσμένην εἰς δύο ἄνισα τεμάχια (βφ. 3 μ. διαμ. 0,40), ἔσπερον μικρὸν κιονίσκον (βφ. 1,20 διαμ. 0,20) ἐπιθήμα κιονοκράνου (μῆκ. 0,60×πλ. 0,30×πᾶχ. 0,10), φέρον ἐπὶ τῶν δύο λοξοτμήτων πλευρῶν τὸν πλάτους διακόσμησιν ἐξ ὑδροβίων φυτῶν καὶ τρεῖς ἡ τέσσαρας πύλους ταθραυσμένους ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τῶν θεμελίων τῆς οἰκίας του, κατὰ μῆκος. Ἐπίσης ἐν τῇ ἀνατολ. πλευρᾷ εὐρέθη ἀσβεστόκτιστος τοίχος τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ πύλη, ἐν ἣ βαθμὶς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου βάσεως ἀρχαίου ἀγάλματος μετ' ἐπιγραφῆς — — — — ΕΠΙΞΕΝΟΥ | ΜΟΥΝΟΓΟΝΗ | ΙΕΡΗΤΕΥΣΑΣΑ ΑΝΕΘΗΚΕ. Πρὸς ἀνατολὰς τῶν θεμελίων τοῦ κ. Π. Τσοῦγκου φαίνεται δάπεδον ψηφιδωτὸν τοῦ κυρίως ναοῦ προχωροῦν πρὸς ἀνατολὰς καλυπτόμενον ἐν μέρει ὑπὸ τῆς ὁδοῦ. Ἡ ἐπίχρσις εἶναι 0,50-0,60.

Ὁ Σεδ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Γερμανός ἐν τῇ βορείᾳ πλευρᾷ τοῦ νεοδημητρίου κτηρίου τῆς Μονῆς Ξενίᾳς, ἐν εὐρυχωρῇ αἰθούσῃ, κατήρτισεν Βυζαντινὸν Μουσεῖον τῆς Μονῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ συνεκέντρωσεν ἐν προθήκαις πάντα τὰ κεμήλια τῆς Μονῆς, τὰ παλαιὰ ἔγγραφα καὶ χειρόγραφα αὐτῆς καὶ τὴν Βιβλιοθήκην τῆς. Ὁ ἐπιμελητὴς κ. Γιαννόπουλος καταγράφας τὰ κεμήλια ταῦτα, ἐδημοσίευσεν περιληπτικὸν κατάλογον αὐτῶν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Δαῖκ ἡ Φωνὴ» Βόλου καὶ ἐν τῇ ἐφημερίδι Βόλου «Νέος Κόσμος», κατάλογον δὲ τοῦ Μουσείου παρέδωκεν εἰς τὸν Σεδ. Μητροπολίτην κ. Γερμανόν.

Ἀνασκαφαί.

Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου συνέχισεν ἐφέτος ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ τὰς ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀρξαμένας ἀνασκαφὰς τῆς τρίτης μεγάλῃς βασιλικῆς τῶν Θεσσαλικῶν Θηδῶν ἐπὶ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος οἰκοπέδου Ζορμπᾶ. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἐπετεύχθη ὁ ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τοῦ παλαιοχριστιανικοῦ τούτου μνημείου, ὅπερ εἶναι μεγάλην τρίκλιτος βασιλικὴ μετὰ διπλοῦ νάρθηκος καὶ αἵθριου, μεγάλα τμήματα τῶν ὁποίων ἀπεκαλύφθησαν κοσμοῦμενα διὰ μαρμαροθετημάτων καὶ μωσαϊκῶν. Ἐκ τῶν κλιτῶν, τὸ μέσον εἶναι μαρμαρόστρωτον, τὰ δὲ πλάγια καλυπτόνται ὑπὸ ψηφιδωτῶν δαπέδων διαφόρου τέχνης καὶ ἐποχῆς ἀπὸ τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ ἑξωτερικοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ αἵθριου. Τὰ τελευταῖα ψηφιδωτὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν μὲ τὰ εὐρεθέντα εἰς τὰ προπύλαια τῆς βασιλικῆς, βαθύτερον κατὰ 0,80 μ. ἀπὸ τὰ μωσαϊκὰ τῶν κλιτῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύει διὰ τὸ ἀνασκαπτόμενον Χριστιανικὸν μνημεῖον εἶναι δύο ἐποχῶν, ἥτοι τμήματα μὲν αὐτοῦ ἀνάγονται εἰς τὰ τέλη τοῦ 5ου αἰῶνος, ἄλλα δὲ εἰς τὸν 7ον αἰῶνα. Τοῦτο πιστοποιεῖται καὶ ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων γλυπτῶν ἀρχιτεκτονικῶν καὶ διακοσμητικῶν μελῶν. Ἡ ἀξιόλογος αὕτη ἀνασκαφή, δι' ἣς θυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὴν μέχρι τοῦδε ἀκαθόριστον τέχνην τοῦ 7ου αἰῶνος, θὰ συνεχισθῇ καὶ κατὰ τὸ προσεχές ἔτος.

Βυζαντινὸν Μουσεῖον.

Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1933 δι' ἀξιολόγου γλυπτῷ τοῦ 7ου αἰῶνος κοσμουμένου ὑπὸ κανθάρου, ἐκατέρωθεν τῆς βάσεως τοῦ ὁποίου ἐκφύονται δύο κάλυκες ἀπολήγοντες ἐκάτερος εἰς δύο κεφαλὰς πτηνοῦ, εἰδους τινὸς δηλ. δικεφάλου ἀετοῦ, θέμα σπανιώτατον ἐν τῇ παλαιοχριστιανικῇ τέχνῃ. Τὸ γλυπτὸν τοῦτο εὗρέθη ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου κ. Γ. Σωτηρίου εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργουμένας ἀνασκαφὰς τῆς τρίτης μεγάλης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς τῶν Θεσσαλικῶν Θηβῶν (Νέας Ἀγχιάλου). Ἐπίσης ἐπλουτίσθη τὸ Μουσεῖον διὰ μαρμαρίνης ἐπιταφίου πλακοῦς φερούσης ἐπιγραφὴν ΘΗΚΗ ΝΥΦ-ΦΙΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, καὶ θωρηθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Α. Φιλαδέλφεως.

Προσέτι ἐθωρήθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου· Σιγίλλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου (1789-1794 καὶ 1798-1801) ἀπολυθέν «ἐν ἔτει σωτηρίῳ αἰ' κατὰ μῆνα Αὐγούστου» ὑπὲρ τῶν ζώντων καὶ νεκρῶν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει «ἐσιναφίου τῶν σαντατζήδων» καὶ λαϊκῆς τέχνης ἀνάγλυφον ἐκ μαλακοῦ ἀργιλικοῦ τιτανολίθου φέρον παράστασιν ἀνακεκλιμένου ἀνδρὸς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ΒΑΣΙΛΕΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΥ· χαλκοῦν δὲ μαγικὸν περὶλαπτον ἐθωρήθη ὑπὸ τοῦ κ. Νικολάου Ζαβ:τσιάνου.

Ἐγοράσθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ ἐξῆς ἀντικείμενα: Βυζαντινὸν ὀρε:χάλικον θυμιατήριον μετ' ἐπιγραφῆς, προσερχόμενον ἐξ Ἀμοργοῦ μικρὰ παλαιὰ εἰκὼν τῶν Ἑπτὰ Παίδων, δύο εἰκόνες λαϊκῆς τέχνης τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος καὶ Ἀγίου Χριστοφόρου καὶ δύο ἐνεπιγράφα τεμάχια συρματείνων σταυρῶν.

Τὸ ἀξιολογώτατον ὅμως ἀπόκτημα τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου κατὰ τὸ 1933 ὑπῆρξεν εἰκὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν «Χεῖρ (Θ)εοδώρου Πουλᾶκη». Διὰ τοῦ ἀποκτήματος τούτου ἐπλουτίσθη ἡ σειρὰ τῶν υπογεγραμμένων εἰκόνων τοῦ Μουσείου διὰ τοῦ λίαν γνωστοῦ Ἑπτανησίου ζωγράφου Θεοδώρου Πουλᾶκη ἐργασθέντος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος εἰς Βενετίαν, Ἰονίους νήσους καὶ Ἡπειρον. Μέχρι τοῦδε ἐν τῷ Μουσείῳ ὑπῆρχον μόνον ἀνυπόγραφα δείγματα τοῦ κύκλου τῆς τέχνης τοῦ ζωγράφου τούτου. Ἡ εἰκὼν φέρει ἐνιαχοῦ ἴχνη μεταγενεστέρων ἐπισκευῶν.

Ἀναστήλωσις καὶ ἔρρενα Βυζαντινῶν μνημείων.

Τὸ ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ὁρλάνδου Γραφεῖον Ἀναστήλωσεως ἀρχαίων καὶ ἱστορικῶν Μνημείων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐξετέλεσε κατὰ τὸ ἔτος 1933 τὰς κάτωθι ἐργασίας.

1. Ἐν ὁσίῳ Μελετίῳ τοῦ Κιθαιρώντος συνεχίσθη καὶ ἐπερατώθη ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν καλυπτόντων τοὺς τοίχους μεταγενεστέρων ἀδόξοτοκονισμάτων. Ἐγένετο ἐπίσης ἡ τμηματικὴ ἀναστήλωσις τῆς στοᾶς τοῦ ἐξωνάρθηκος, συμπληρωθέντων τῶν σεσαθρωμένων τόξων τοῦ διὰ πλίνθων εἰδικοῦ τύπου καὶ χρώματος καὶ ἀφαιρεθέντων τῶν τοίχων, οἵτινες ἐφφρασσον τὰ δύο πρὸς βορρᾶν μετακίονια. Διὰ τῆς κατεδαφίσεως ταύτης ἐκερδήθησαν τεμάχια γλυπτῶν ἀνήκοντα εἰς τὸ παλαιὸν τέμπλον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν ὁ Καθηγητὴς κ. Ὁρλάνδος ἐξεπόνθησε τὰ διαγράμματα τῶν διαφόρων περιόδων τοῦ ναοῦ καὶ τὰς σχετικὰς ἀναπαραστάσεις, ἐμελέτησε δὲ καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰς τοιχογραφίας. Ἐπικρίνεται ἡ ἐκδοσις ὁίας μονογραφίας περὶ τοῦ μνημείου.

2. Ἐν Ἀγίῳ Λαυρεντίῳ τοῦ Πηλίου ἐστερεώθη ὁ δῶνυμος ναὸς διὰ τοῦ ἀρχιτεχνίτου Β. Ψαρροῦ κατασκευασθείσης ὑποθεμελιώσεως πρὸς παρεμπόδιαν τῆς περαιτέρω καθιζήσεως, ἐπενεγκούσης ρήγματα. Σιδηροὶ ἐλκυστήρες, διὰ μέσου τῶν ἐσωτερικῶν τοίχο-στοιχιῶν διελθόντες, συνέδεσαν αὐτὰς πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους.

3. Τῆς Μονῆς Ἀστέρης ἐπεσκευάσθη σποραδικῶς ἡ διαρρέουσα στέγη.

Πλὴν τῶν ἄνω ἐργασιῶν, ὁ κ. Ὀρλάνδος προέβη, ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου, εἰς τὰς κάτωθι σκαφικὰς ἐρέυνας.

1. Ἐν Τεγέῳ. Ἐν τῇ ἀγροκηπῇ τῆς Παλαιᾶς Ἐπισκοπῆς ἀπεκάλυψε μονόκλιτον παλαιοχριστιανικὴν βασιλικήν, ἥς τὸ δάπεδον καλύπτεται ὑπὸ ψηφιδωτῶν διατεταγμένων κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἐντὸς πλατέος πλαισίου κεκοσμημένου δι' ὀκταγώνων πέρικλειόντων ἰχθύς, ὄφεις, πτηνὰ κλπ., ὑπάρχουσιν δέκα ἕξ ὀρθογώνια χωριζόμενα διὰ συνθέτων μαιάνδρων. Ἐν ἐκάστῃ ὀρθογωνίῳ ὑπάρχει καὶ ἀνὰ μία παράστασις μηνὸς καὶ τῶν ποταμῶν Εὐφράτου, Τίγρητος, Γεῶνος καὶ Φισῶνος. Πρὸ τῆς θύρας τῆς εἰσόδου εὐρέθῃ ἐπιγραφῇ γεγραμμένη ἐντὸς δέλτου φερομένης ὑπὸ δύο ἐστεφανωμένων παιδίων. Ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρει τὸν κτήτορα τοῦ ναοῦ δσιώτατον Θύρσον.

2. Ἐν Σικωνίῳ, παρὰ τὸν σιδηρ. σταθμὸν Κιάτου, συνεχίσθη ἡ ἀνασκαφὴ μεγάλης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, ἥς ἀπεκαλύφθη τὸ πρεσβυτέριον, ἐστρωμένον διὰ ποικιλοσχῆμων καὶ πολυχρῶμων πλακῶν. Ἐντὸς τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ διασφίζεται τὸ βάθρον τῶν ἱερέων μετὰ τῆς καθέδρας τοῦ ἐπισκόπου, πρὸ δὲ τῆς ἀψίδος, ἐκατέρωθεν τῆς Ἀγ. Τραπέζης, ἄλλα εὐθύγραμμα βάθρα ἱερέων. Εὐρέθῃ ὡσαύτως ὁ στυλοβάτης τοῦ τέμπλου, ὁ στυλοβάτης τῶν κιονοστοιχιῶν καὶ τὸ τριβήλον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει μέγα μετ' ἀετῶν καὶ μόσχων κιονόκρανον. Πρὸ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε νάρθηξ καὶ αἶθριον, οὐτινος ἡ ἑκτασις δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ὀρισθῇ εἰσέτι, λόγῳ τῆς ἐντὸς ἀμπελῶνος προεκτάσεώς του. Λεπτομερεστέρᾳ περιγραφῇ τοῦ ναοῦ δημοσιευθήσεται ἐν τοῖς Πρακτικαῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τοῦ ἔτους 1933.

Ὁ Κατάλογος τῶν εἰκόνων τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Δοβέρδου.

Ὁ ἔφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἀνδρ. Ξυγγόπουλος, ἀπὸ ἔτους ἐργαζόμενος εἰς τὸν καταρτισμὸν λεπτομεροῦς ἐπιστημονικοῦ καταλόγου τῶν εἰκόνων τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Δοβέρδου, τῆς πλουσιωτέρας ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν τοιοῦτων, ἐπεράτωσεν ἤδη αὐτόν. Ὁ κατάλογος οὗτος θὰ ἐκτυπωθῇ προσεχῶς, δαπάναις τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς Συλλογῆς. Εἰς τὴν πολύτιμον αὐτὴν Συλλογὴν, ἀπαρτιζομένην κυρίως ἀπὸ ἔργα τοῦ 16ου μέχρι τοῦ 19ου αἰῶνος, ὁ ἐκπονήσας τὸν κατάλογον ἀνεύρεν ἑπτὰ εἰκόνας ἀναγομένας εἰς τὸν 13ον καὶ 14 αἰῶνα, τὴν λαμπράν δηλαδὴ καλλιτεχνικὴν περίοδον τῶν Παλαϊολόγων, αἱ ὁποῖαι εἶχον παραμείνει ἐντελῶς ἄγνωστοι μέχρι τοῦδε. Περί τῶν σπουδαιοτάτων αὐτῶν εἰκόνων ὁ κ. Ἀ. Ξυγγόπουλος θὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς εἰδικὴν μελέτην.

Τὰ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημείας Ἀθηνῶν ἐκδιδόμενα λεξικά.

Ὁ πρῶτος τόμος τοῦ ἱστορικοῦ λεξικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁ μετ' ἀνυπομονησίας ἀναμενόμενος ὑπὸ τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὰ Μεσαιωνικά καὶ νέα Ἑλληνικά, θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1934. Ὁ τόμος θ' ἀποτελεῖται ἐξ ὀγδοήκοντα πέντε περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, θὰ περιλαμβάνῃ δὲ τὰς λέξεις μέχρι τοῦ ΑΜ, συμπεριλαμβανομένου. Ἐν ἀρχῇ θὰ ἔχῃ πλούσια προλεγόμενα, βιβλιογραφίαν, πίνακας βραχυγραφῶν, ὧρων γραμματικῶν, συγγραφέων, συγγραμμάτων κ.τ.λ. Εὐχόμεθα, ἵνα τὸ πολύτιμον ἔργον συνεχισθῇ ἀπροσκόπτως.

Καὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου οἱ ἐργασίαι συνεχίσθησαν κατὰ τὸ 1933, ἐπεκταθέντος ἐτι μᾶλλον τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Οἱ κύριοι συντάκται, πλὴν τῶν ἄλλων σημείων, εἰς ἃ, κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν των, ἐπελήφθησαν τῆς ἀποδελτιώσεως τῶν ἐν τοῖς

ἀπὸ τοῦ 1453-1820 κειμένοις ἀπαντώντων νομιμισμάτων, ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν χωρίων εἶναι δυνατὸς ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀξίας αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ὄρων ὡς καὶ εἰς εὐρυτέραν κλίμακα τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειωτῶν γλωσσ. στοιχείων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποδελτιωθέντων κειμένων ὑπῆρξε σημαντικὸς, παρὰ τὸ εὐάριθμον τῶν ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ Ἀρχείου ἐργαζομένων.

Αἱ βιβλιοθῆκαι καὶ τὰ κειμήλια τοῦ ἁγίου Ὁρους.

Μετὰ πάροδον εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν μονῶν τοῦ ἁγίου Ὁρους, καιρὸς εἶναι νὰ ἐπιδειχθῇ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον πρὸς περιφρουρήσιν καὶ τακτοποίησιν τῶν θησαυρῶν, οὓς ἐπὶ χίλια ἔτη διεφύλαξαν ἐκεῖ οἱ Ἑλληγες μοναχοί, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐν τισι τῶν ἱερῶν μονῶν τὰ χειρόγραφα, τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ αἱ Βυζαντιναὶ εἰκόνες διατρέχουσι κίνδυνον καταστροφῆς ἢ ἀπωλείας. Ἀναγκαιοτάτην κρίνομεν τὴν συγκέντρωσιν τῶν κειμηλίων καὶ χειρογράφων εἰς ἴδιον κατάλληλον χώρον καὶ ὄχι εἰς ὑγράς κρύπτας, πρὸς δὲ τὴν λεπτομερεῆ αὐτῶν περιγραφὴν καὶ τὴν δημοσίευσιν σχετικοῦ καταλόγου. Ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία ἐνδιαφερομένη διὰ τὰ πολύτιμα τοῦ Ἄθου κειμήλια, εἶναι πρόθυμος νὰ παράσχῃ τὰς στήλας τῆς πρὸς ἐπιστημονικὴν συζήτησιν περὶ τοῦ τί θεόν γενέσθαι πρὸς διάφύλαξιν καὶ χρησιμοποίησιν αὐτῶν.